

Quickscan natuurwaarden Veesser Enkweg 1 te Veessen

projectnr. 238908
revisie 00
21 maart 2011

Auteur(s)
ing. Andries Sijbrandij

Opdrachtgever

Mevrouw Jansen
Veesser Enkweg 1
8194 LJ VEESEN

datum vrijgave	beschrijving	goedkeuring	vrijgave
21 maart 2011	revisie 00	ing. H.J. Riphagen	drs. H. Jacobs

Inhoud	blz.
1 Inleiding	2
2 Wettelijk kader	3
3 Resultaten	4
3.1 Bureaustudie	4
3.2 Veldverkenning	4
3.3 Aanwezige natuurwaarden	5
3.3.1 Planten	5
3.3.2 Broedvogels	6
3.3.3 Zoogdieren	6
3.3.4 Overige soorten	6
4 Toetsing effecten	7
4.1 Beschrijving ingreep	7
4.2 Effecten en mitigerende maatregelen	7
4.2.1 Broedvogels	7
4.2.2 Zoogdieren	7
5 Conclusie	9
5.1 Conclusies en vervolgstappen	9
5.1.1 Broedvogels	9
5.1.2 Steenmarter	9
5.1.3 Vleermuizen	9
5.1.4 Overige soorten	9
5.2 Voorbehoud	9
Bronnen	10
Bijlage 1: Toelichting Flora- en faunawet	11

1 Inleiding

Mevrouw Janssen (vertegenwoordigd door makelaarskantoor Buitenkamp) is voornemens 2 vrijstaande woningen aan de Veesser Enkweg 1 te Veessen te realiseren. Daarbij wordt de bestaande woning, welke deels door de brand is verwoest, gesloopt. Daarna wordt het terrein, waaronder de tuin, bouwrijp gemaakt en worden de nieuwe woningen gebouwd. In de figuur hieronder (figuur 1) is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (bron ondergrond: maps.google.nl)

In het kader van het verkrijgen van diverse toestemmingen en vergunningen dient door middel van een onderzoek te worden vastgesteld of beschermde natuurwaarden in het geding zijn. Voorliggend onderzoek betreft een quick-scan waarin op basis van een gebiedsanalyse, beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Daarnaast worden mogelijke effecten op beschermde flora en fauna beschreven en worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

2 Wettelijk kader

Op het gebied van de 'groene' wetten zijn er een drietal wettelijke kaders:

1. de Flora- en faunawet;
2. de Ecologische hoofdstructuur (EHS);
3. de Natuurbeschermingswet.

ad 1. de Flora en Faunawet

De Flora en Faunawet regelt de bescherming van in het wild levende planten en dieren. Dat gebeurt via de bescherming van individuele soorten en de toepassing van de algemene zorgplicht. Hier wordt een korte toelichting gegeven, in de bijlage is een uitgebreide beschrijving van de Flora- en faunawet opgenomen.

Het is hierbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren. De beschermde soorten zijn ingedeeld in vier categorieën:

- algemene soorten (zgn. tabel 1 soorten) waarvoor bij ruimtelijke ingrepen geen ontheffingsplicht geldt wegens een algehele vrijstelling;
- overige soorten ('middengroep', de zgn. tabel 2 soorten) waarvoor alleen een vrijstelling geldt indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde Gedragscode. Wordt niet volgens een gedragscode gewerkt, dan is een ontheffing noodzakelijk;
- strikt beschermde soorten (zgn. tabel 3 soorten) waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied;
- broedende vogels (eveneens strikt beschermd), waarvoor in zijn algemeenheid geldt dat nesten niet verstoord mogen worden, en waarvoor in principe ook geen ontheffing kan worden verkregen. Voor sommige soorten geniet ook het nest en de directe omgeving jaarrond bescherming.

ad 2. de Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur is niet relevant voor de beoogde ontwikkeling aangezien het plangebied niet in of nabij gebieden ligt die begrensd zijn als Ecologische hoofdstructuur.

ad 3: de Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 is niet relevant voor de beoogde ontwikkeling aangezien het plangebied niet in of nabij een Natura 2000-gebied of Beschermd natuurmonument ligt.

3 Resultaten

3.1 Bureaustudie

Voor de bureaustudie is gebruik gemaakt van inventarisatiegegevens uit verschillende verspreidingsatlassen en enkele internetsites (zie bronvermelding). Deze bronnen geven de verspreiding weer van flora en fauna op het niveau van 10 x 10 km-hokken, atlasblokken (5 x 5 km-hokken) en/of kilometerhokken (1 x 1 km-hokken).

Uit deze gegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal algemene beschermde zoogdierensoorten zoals Haas, Mol, Egel en Woelrat, voorkomen. In het kilometerhok waarin het plangebied ligt, zijn tevens waarnemingen (niet gevalideerd) bekend van de middelzwaar beschermde Steenmarter. In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast waarnemingen bekend van de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis (bron: www.zoogdieratlas.nl). Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd. Diverse zangvogels, zoals Putter, Koolmees, Pimpelmees, Roodborst, Merel, Mus en Winterkoning komen in de omgeving van het plangebied voor. Ook soorten met vaste nesten zoals de Ekster, Zwarte kraai, Gaai en Kerkuil broeden in deze omgeving.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in de omgeving betekent niet dat deze soorten zich ook daadwerkelijk binnen de grenzen van het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een beperkt aantal verschillende biotopen. Met behulp van het veldbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

3.2 Veldverkenning

Op 07 februari en 16 maart 2011 is het plangebied door ecologen van Oranjewoud bezocht. Hieronder zijn de bevindingen van dit veldbezoek beschreven.

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom in het dorp Veessen. De te slopen woning ligt direct aan de Veesserweg. De woning is globaal op te delen in een westelijk deel en een oostelijk deel. Het westelijke deel is nog vrijwel intact en werd tijdens de veldbezoeken bewoond. Deze woning heeft bakstenen muren en een goed sluitende dakbedekking van dakpannen. Het oostelijke deel is volledig afgebrand, van dit deel staan alleen de muren nog overeind. Regen en wind hebben hier vrij spel. Tijdens het veldbezoek zijn de woningen visueel beoordeeld op de aanwezigheid van sporen van vleermuizen. Er is beoordeeld of er invliegopeningen en mestsporen langs de invliegopeningen aanwezig zijn. Bij de woning met het pannendak zijn weinig openingen onder de dakpannen aanwezig. Langs de muren van de woning is plaatselijk een hoge bedekking van Klimop aanwezig. Ter plaatse van het niet afgebrande deel is op de hoek tussen de noord- en de oostgevel tussen de dakgoot en de gevel een opening aanwezig.

Foto 1 en 2: impressie plangebied en bebouwing in het plangebied

Foto 3 en 4: impressie bebouwing in het plangebied

Foto 5 en 6: impressie begroeiing in het plangebied

Het tuin rondom de bebouwing is verruigd. Er is begroeiing van bomen, struiken en ondergroei aanwezig. Aangetroffen zijn boomsoorten als Noorse esdoorn, Gewone es, Zachte berk en coniferen. Met name in het noordwestelijke deel van het plangebied zijn een aantal flinke sparren aanwezig. Langs de gevels groeit plaatselijk Klimop. Verder is op het terrein een dichte struikbegroeiing aanwezig met soorten als Rododendron, Rode kornoelje, Liguster en Braam, diverse soorten sierheesters en klimplanten (voornamelijk Klimop). Daarnaast komt er een weelderige begroeiing van diverse soorten grassen en soorten als Smalle weegbree, Grote weegbree, Grote brandnetel, Paardenbloem, Ridderzuring, tuinplanten en bodembedekkers voor. Verspreid op het terrein ligt afval zoals bloempotten, emmers, kapotte fietsen, tegels, dakplaten, hout, etc.

In de begroeiing zijn diverse zangvogels aangetroffen. Waargenomen zijn Koolmees, Pimpelmees en Merel. Een aantal vogels waren tijdens het tweede veldbezoek actief bezig nesten te bouwen in (de omgeving van) de tuin. Soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen, zoals mussen, diverse soorten spechten en roofvogels, zijn op het perceel niet aangetroffen.

3.3 Aanwezige natuurwaarden

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de tijdens het veldbezoek vastgestelde biotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in het plangebied te verwachten zijn dan wel tijdens het veldbezoek ook zijn waargenomen (of sporen ervan).

3.3.1 Planten

Op het terrein zijn alleen algemene (niet-beschermde) plantensoorten aanwezig zoals diverse soorten grassen en soorten als Smalle weegbree, Grote weegbree, Grote brandnetel, Paardenbloem en Ridderzuring. Daarnaast bestaat de begroeiing uit niet beschermde bomen, struiken, heesters, klimplanten, tuinplanten en bodembedekkers.

3.3.2 *Broedvogels*

In de begroeiing rond de bebouwing zullen zangvogels als Vink, Winterkoning, Putter, Koolmees, Pimpelmees en Merel broeden. Soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen, zoals spechten en roofvogels, zijn in het plangebied niet aangetroffen.

Voor spechten en roofvogels is het plangebied niet geschikt, de begroeiing rond het plangebied is voor de meeste soorten te gering. Bovendien ontbreken bomen met (geschikte) boomholtes. Soorten die gebonden zijn aan bebouwing, zoals Kerkuil, Huiszwaluw, Gierzwaluw en Boerenzwaluw, komen binnen het plangebied niet voor. De bebouwing binnen het plangebied is niet geschikt om door deze soorten te worden gebruikt. Mussen, welke wel rondom de gebouwen in de omgeving actief waren, zijn rond het huis niet gezien.

3.3.3 *Zoogdieren*

Het braakliggende terrein en de begroeiingen vormen een geschikt leefgebied voor kleine zoogdieren, zoals de Bosspitsmuis, Dwergspitsmuis, Aardmuis, Egel en Mol.

In het kilometerhok waarin het plangebied ligt zijn waarnemingen bekend van de middelzwaar beschermde zoogdierensoort Steenmarter. Verblijfplaatsen van de Steenmarter zijn erg moeilijk te vinden. Binnen hun leefgebied kunnen Steenmarters soms tientallen schuilplaatsen hebben in takkenhopen, boomholtes en in gebouwen. Een deel van de woning wordt bewoont, het andere deel is geheel uitgebrand.

Het bewoonde deel is rondom geheel geïnspecteerd. Er zijn geen openingen aangetroffen waarvan Steenmarters gebruik kunnen maken. Omdat de woning nog actief bewoont wordt en er weinig openingen zijn aangetroffen, is het aantal mogelijke verblijfplaatsen voor Steenmarters zeer beperkt. In het uitgebrande deel is zeer zeker geen biotoop voor de Steenmarter aanwezig. Mogelijk gebruikt te Steenmarter (randen van) de tuin om te foerageren.

De in de regio voorkomende vleermuizen zijn de Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. De Watervleermuis is typisch gebonden aan wateren. Het voorkomen van deze soort in de nabijheid van het plangebied is uit te sluiten. De Rosse vleermuis is een boombewonende soort. In de te bomen in het plangebied zijn geen geschikte openingen aangetroffen. Hierdoor kunnen deze bomen niet worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaatsen door vleermuizen. De Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn zeer regelmatig aanwezig in de bebouwde omgeving. Deze twee soorten behoren tot de gebouwbezonende soorten. Ter plaatse van de te slopen woning met dakpannen zijn geen visueel waarneembare openingen en kieren waargenomen die door vleermuizen kunnen worden gebruikt als invliegopening. Ook zijn tijdens de veldbezoeken geen sporen van vleermuizen zijn gevonden. De gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zitten erg vaak in oudere gebouwen. Om basis van de visuele beoordeling is uit te sluiten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in de woning voorkomen. Er is een zeer kleine kans dat er wel een holte is waar enkele vleermuizen zich ophouden.

3.3.4 *Overige soorten*

Gezien de aard van het gebied en de daar aanwezige biotopen kan gesteld worden dat beschermde soorten van andere soortgroepen, zoals amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders en libellen, niet in het plangebied aanwezig zijn.

4 Toetsing effecten

4.1 Beschrijving ingreep

De bestaande bebouwing in het plangebied zal worden gesloopt. Er worden bomen en struiken verwijderd en het terrein zal bouwrijp worden gemaakt. Hierna zal er nieuwbouw plaatsvinden en zal het terrein opnieuw worden ingericht. Om de effecten in beeld te kunnen brengen is als uitgangspunt genomen dat er in de toekomstige situatie geen toename van geluid is en dat er geen verlichting met een uitstralend effect naar de omgeving wordt geplaatst.

4.2 Effecten en mitigerende maatregelen

De schade en gevolgen van de ontwikkeling voor beschermde flora en fauna worden hieronder voor de in het plangebied aanwezige soortgroepen besproken. Bovendien zullen maatregelen, die genomen kunnen worden om negatieve effecten te beperken, aan de orde komen. Algemeen geldt dat er sprake is van schade als het leefgebied van beschermde soorten wordt vernietigd of verstoord, of als beschermde soorten worden vernietigd (planten), verwond of gedood.

4.2.1 Broedvogels

In en nabij het plangebied komen divers soorten vogels voor en is volop broedgelegenheid aanwezig. In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in een gebied tijdens het broedseizoen (15 maart – 15 juli) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Wettelijk gezien wordt daarom ook geen ontheffing verleend indien (broed)vogels worden verstoord. In de praktijk betekent dit meestal dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen gestart moeten worden.

Wanneer de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd is verstoring van broedende vogels te verwachten. Vogels kunnen zowel ter plaatse van de ingreep als in een aangrenzende zone worden verstoord. De sloopwerkzaamheden en het verwijderen van bomen en struiken dient buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. De bouwwerkzaamheden kunnen wel in het broedseizoen voortgezet worden, omdat broedbiotoop dan al verwijderd is. In de omgeving van de planlocaties is voldoende alternatief broedbiotoop aanwezig.

4.2.2 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Door de werkzaamheden wordt een klein deel van het leefgebied van een aantal algemene zoogdieren tijdelijk verstoord of vernietigd. Het betreft hier vooral de soorten die ter plaatse van de opgaande begroeiingen hun leefgebied hebben.

Het gaat om algemene soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Voor de werkzaamheden (ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd.

Steenmarter

Verblijfplaatsen van de middelzwaar beschermde Steenmarter (FFW tabel 2) zijn niet in het plangebied aangetroffen. Wel zal de Steenmarter de verruigde tuin kunnen gebruiken als foerageergebied.

Wanneer mitigerende maatregelen worden genomen zijn negatieve effecten op de aanwezigheid van (foeragerende) Steenmarters te voorkomen en is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk. Ook negatieve effecten op (algemeen) voorkomende individuen in en rond het gebouw en de tuin worden door de mitigerende maatregelen tot een minimum beperkt. Er wordt daarmee voldaan aan de door de flora- en faunawet beschermde zorgplicht.

De volgende mitigerende maatregelen dienen te worden genomen:

- slopen van bebouwing en verwijderen beplanting niet in de meest kwetsbare periode voor de Steenmarter. Deze periode loopt van half februari tot september.
- De sloop en het verwijderen van de beplanting mag niet tegelijk plaats vinden, maar dient gefaseerd te worden uitgevoerd. Door minimaal enige dagen tussen het verwijderen van de beplanting en de sloop van de bebouwing te houden krijgen soorten, waaronder de Steenmarter, de kans om te vluchten.
- Bij de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van de beplanting dient een kant op te worden gewerkt en moeten vluchtroutes voor soorten beschikbaar blijven.
- Wanneer er Steenmarters of andere soorten worden aangetroffen tijdens de werkzaamheden dient een deskundige (ecoloog) te worden ingeschakeld.

Vleermuizen

Soorten als Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis worden veel aangetroffen in oudere gebouwen. De bebouwing is visueel geïnspecteerd. Er zijn geen geschikte invliegopeningen voor of sporen van vleermuizen waargenomen. Verwacht wordt daarom dat de bebouwing niet dient als voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats voor de gebouwbewonende Gewone dwergvleermuis en/of de Laatvlieger (tabel 3-soorten). Mochten er tijdens de sloop wel individuen van vleermuizen in of direct rond het gebouw worden waargenomen dient onverwijld een ecoloog te worden geraadpleegd, welke passende maatregelen dient te nemen.

Het plangebied, en dan met name de tuin, zal wel door vleermuizen gebruikt worden als foerageergebied. Door passende mitigerende maatregelen te nemen kunnen eventuele negatieve effecten op in de tuin en rond de bebouwing foeragerende exemplaren worden voorkomen. Ook negatieve effecten op (algemeen) voorkomende individuen in en rond het gebouw en de tuin worden door de mitigerende maatregelen tot een minimum beperkt. Er wordt daarmee voldaan aan de door de flora- en faunawet beschermde zorgplicht.

De volgende mitigerende maatregelen dienen te worden genomen:

- De sloop vindt bij voorkeur plaats in de periode september tot half oktober (dit sluit aan bij de meest geschikte werkperiode voor de Steenmarter en Broedvogels).
- Bij de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van de beplanting dient een kant op te worden gewerkt en moeten vluchtroutes voor soorten beschikbaar blijven.
- Wanneer er vleermuizen of andere soorten worden aangetroffen tijdens de werkzaamheden dient een deskundige (ecoloog) te worden ingeschakeld.

5 Conclusie

5.1 Conclusies en vervolgstappen

In het plangebied zijn een aantal strikt beschermde soorten te verwachten. Het betreft hier broedvogels en mogelijk foeragerende Steenmarters en vleermuizen. Daarnaast komen in het plangebied voornamelijk licht beschermde (tabel 1) soorten voor. Effecten op deze soorten zijn in het algemeen beperkt.

5.1.1 *Broedvogels*

In en nabij het plangebied komen broedvogels voor. Het verwijderen van bomen en struiken dient buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) te worden uitgevoerd. Ook de overige werkzaamheden worden bij voorkeur buiten het broedseizoen uitgevoerd. Als dit niet mogelijk is dan is het aan te bevelen om de overige werkzaamheden, voor het broedseizoen te starten, zodat verstoringsgevoelige soorten hier niet gaan broeden. De werkzaamheden kunnen dan wel in het broedseizoen voortgezet worden. In de omgeving van de planlocaties is voldoende alternatief broedbiotoop aanwezig.

5.1.2 *Steenmarter*

De middelzwaar beschermde Steenmarter (FFW tabel 2) kan foeragerend op de planlocatie worden aangetroffen. Wanneer de beschreven mitigerende maatregelen worden genomen, zijn negatieve effecten op het foerageergebied van de Steenmarter uitgesloten en is het aanvragen van een ontheffing ex. art. 75 Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

5.1.3 *Vleermuizen*

De planlocatie is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Wel zal de tuin rondom de woning gebruikt kunnen worden door meer algemeen voorkomende vleermuizen als foerageergebied. Het betreft soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger en rosse vleermuis. Wanneer de beschreven mitigerende maatregelen worden genomen, zijn negatieve effecten op foeragerende vleermuizen uitgesloten en is het aanvragen van een ontheffing ex. art. 75 Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

5.1.4 *Overige soorten*

Verder zijn uitsluitend negatieve effecten te verwachten op tabel 1 soorten (enkele zoogdieren) van de Flora- en faunawet. Omdat het gaat om tabel 1 soorten (waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling zoals genoemd in deze natuurtoets) behoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd.

5.2 Voorbehoud

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden en literatuuronderzoek. Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschermde soorten worden waargenomen. Natuur is vaak verrassend. Om de risico's zo veel mogelijk te verkleinen wordt aanbevolen om vlak voordat de werkzaamheden beginnen, het terrein te controleren op de aanwezigheid van (andere) beschermde soorten.

Bronnen

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeek & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers (red.), 1997, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV, Utrecht.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- <http://www.waarneming.nl/>
- <http://www.naturalis.nl/>
- [http:// www.RAVON.nl](http://www.RAVON.nl) (reptielen, amfibieën en vissen onderzoek Nederland)
- <http://zoodieratlas.nl/>
- <http://www.maps.google.nl>

Bijlage 1: Toelichting Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 diersoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2). Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde diersoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord. Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, onwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 22 februari 2005 is de 'AmvB met wijzigingen van art. 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen' in werking getreden. In deze AMvB wordt het strenge beschermingsregime van toepassing op beschermde soorten die tevens (ernstig) bedreigd zijn. Voor de algemeen voorkomende soorten geldt voor een aantal verbodsbepalingen bij o.a. ruimtelijke ingrepen een vrijstelling.

Bij de beoordeling van aanvragen voor ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet maakt het uitvoeringsbureau van het ministerie van EL & I (DLG) onderscheid in drie tabellen van soorten, te weten:

1. Algemeen voorkomende soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtredingen van artikel 8 t/m 12 bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.
2. Minder algemene soorten (overige soorten of 'middengroep') die niet voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer een door het ministerie goedgekeurde gedragscode is opgesteld. Wanneer deze niet is opgesteld is een ontheffing nodig. In deze categorie vallen ook alle vogelsoorten.
3. Strikt beschermde soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van de AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1 soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b);
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j)

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn uit tabel 3 geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b)
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaar rond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaar rond beschermde vogelnesten' (Ministerie van EL & I, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaar rond beschermde vogelnesten' (Ministerie van EL & I, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaar rond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren,

beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.